

Valtionhallinnon kehittämisosasto

Hyvinvointialueiden uusien tehtävien ja niiden rahoitusjärjestelyjen sekä maakuntaveron tarkastelua koskeva hanke – Kohti monialaista maakuntaa

Projektiryhmä A: Hyvinvointialueiden uudet tehtävät

Aika 8.10.2021 klo 10.00-11.10

Paikka Teams-kokous

Osallistujat *Puheenjohtaja*
Juha Sarkio, ylijohtaja, valtionhallinnon kehittämisosasto, VM

Varapuheenjohtaja
Anu Nousiainen, hallinto- ja kehitysjohtaja, VM

Jäsenet
Janne Öberg, hallitusneuvos, VM
Piia Pekola, erityisasiantuntija, VM
~~varalla Outi Luoma-aho, budjettineuvos, VM~~
Teemu Eriksson, finanssineuvos, VM
Salme Kallinen, neuvotteleva virkamies, STM (kohdat 1-
~~varalla Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM~~
~~Pasi Ryyänen, yksikön johtaja, SM~~
varalla Kirsi Rajaniemi, neuvotteleva virkamies, SM
Esko Ranto, ylijohtaja, OKM (kohta 1 ja osittain 2)
Leena Westerholm, vesihallintoneuvos, MMM
~~varalla Sanna Sihvola, neuvotteleva virkamies, MMM~~
Ulla Kaleva, viestintäneuvos, LVM
varalla Marcus Merin, yli-insinööri, LVM
Outi Ryyppö, kehitysjohtaja, TEM
varalla Tapani Mattila, teollisuusneuvos, TEM
~~Ulla Koski, aluesuunnitteluneuvos, YM~~
varalla Saara Bäck, ympäristöneuvos, YM
~~Anna Kiiskinen, neuvotteleva virkamies, OM~~

Pysyvät asiantuntijat

Erkki Papunen, neuvotteleva virkamies, VM
Antto Korhonen, neuvotteleva virkamies, VM

Asiantuntijasihteerit

Mikko Saarinen, neuvotteleva virkamies, VM
Miira Lehto, erityisasiantuntija, VM

Tekninen sihteeri

Satu Riiski, osastopäällikön sihteeri, VM

Kutsuttuina

Matleena Kurki-Suutarinen, hallitusneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö
Veera Kojo, hallitussihteeri, liikenne- ja viestintäministeriö
Silja Ruokola, lainsäädäntöjohtaja, liikenne- ja viestintäministeriö

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 1)

Puheenjohtaja Juha Sarkio valtiovarainministeriöstä avasi kokouksen.

Päätös:

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja muutoksitta.

2. Hyvinvointialueiden tehtävien muutostarpeet TEM:n ja LVM:n hallinnonaloilla (liite 2)

- Mitkä ovat hyvinvointialueiden mahdolliset uudet tehtävät sote- ja pela-tehtävien lisäksi TEM:n ja LVM:n hallinnonalojen tehtäväkokonaisuuksia koskien lyhyemmässä (noin 5 vuoden päähän ulottuvassa) ja pidemmässä (noin 10 vuoden päähän ulottuvassa) tarkastelussa?
- Ovatko kyseiset muutokset ehdollisia joillekin muille muutoksille tai kehityskuluille?
- Mitkä ovat keskeisimmät perustelut näiden muutosten toteuttamiselle?
- Mitä pääasiallisia vaikutuksia näiden muutosten toteuttamisella olisi?
- Millä aikataululla ja millä tavalla vaiheistaen muutokset tulisi toteuttaa?
- Mitä muita hallinnonaloja koskevia muutostarpeita tunnistatte laajasti ajatellen hyvinvointialueisiin liittyen (esim. rooli, tehtävät, ohjaus, hallinto, rahoitus, yhteyspinnat kuntiin ja valtioon)?

Outi Ryyppö ja Tapani Mattila kertoivat hyvinvointialueiden tehtävien muutostarpeista työ- ja elinkeinoministeriön näkökulmasta.

Kotoutumisen edistämisen työnjakoa kuntien ja hyvinvointialueiden kesken tarkastellaan kotoutumislain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Tavoitteena on

antaa hallituksen esitys syksyllä 2022 budjettilakina. Myös kotouttamisen edistämiseen liittyvät valtionrahoituksen periaatteet tulisi määrittellä uudelleen.

Hyvinvointialueiden roolia apteekkipalveluiden järjestäjänä sekä apteekkien ja muiden sote-toimijoiden yhteistyön mahdollisuuksia selvitetään lääkehuollon uudistusta pohtivassa STM:n kokonaisuudessa. Vielä ei ole selvillä, mikä hyvinvointialueiden rooli tulisi olemaan. Kyseessä on kuitenkin pieni tehtäväkokonaisuus.

TEM tunnisti muutostarpeita myös yhteistyörakenteisiin, tietopohjaan, tietojohtamiseen, digitalisaatioon ja sähköisiin palveluihin liittyen. Kunnan ja hyvinvointialueen tehtäväkentät kohtaavat muun muassa työllisyyden, kotoutumisen, varhaiskasvatuksen ja opetuksen tehtävissä. Tehtävien hoidon kannusteet on rakennettava niin, että sekä kunnan että hyvinvointialueen intressissä on ensisijaisesti kansalaisten hyvinvoinnin ja alueen elinvoiman lisääminen, ei pelkästään omista tehtävistä selviäminen kustannustehokkaasti. Yhteistyö, tietojohtaminen, tiedonsiirto ja yhteinen ohjaus ovat tässä keskeisessä roolissa.

Valmisteilla on TE-palvelujen uudistus, jossa TE-palvelut siirretään kuntien järjestämisvastuulle. Niiden osalta ei tarkastella siirtomahdollisuuksia hyvinvointialueille.

Aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarisisessa selvitystyössä nousivat esille ELY-keskusten ja maakuntien liittojen aluekehittämistehtävät. Todettiin, että aluekehittämisen määrittelyä ja monialaista kokonaisuutta sekä tehtävien siirtomahdollisuuksia ja niiden seurannaisvaikutuksia on syytä pohtia tässä työssä syvemmin ministeriöiden kesken. Sovittiin, että valmisteluryhmän alaisuuteen perustetaan alaryhmä, jossa TEM ja VM selvittävät, mitkä aluekehittämisen viranomaistehtävät voitaisiin siirtää hyvinvointialueille. Sen jälkeen selvitystä tarkastellaan laaja-alaisemmin ja kootusti valmisteluryhmässä.

Sovittiin valmisteluryhmän tehtäväkartoituksen taulukkopohjan muokkaamisesta seuraavan viikon alussa niin, että tehtäväkokonaisuuden kuvaus –sarakeessa ei tarvitse välttämättä valita vain yhtä vaihtoehtoa esimerkiksi tarkoituksenmukaisuusharkinnan laajuuden ja pääasiallisen sisällön/luonteen osalta, sillä laajat tehtäväkokonaisuudet voivat sisältää monenluonteisia tehtäviä. Taulukkoon voi myös kirjoittaa tarkempia kuvauksia ja perusteluja. Keskustelussa tuotiin esiin tarve säilyttää tarkastelussa toimintoja/osaamiskokonaisuuksia ehjinä.

Puheenjohtaja totesi yhteenvedona keskustelusta, että TEM:n hallinnonalan tehtävissä ei ole selkeää suurta kokonaisuutta, joka voitaisiin siirtää

hyvinvointialueille. Aluekehittämisen kokonaisuutta työestetään eteenpäin alaryhmässä.

Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksiä hyvinvointialueille siirrettävissä olevista hallinnonalan tehtävistä esittelivät Ulla Kaleva, Matleena Kurki-Suutarinen, Marcus Merin ja Silja Ruokola.

Aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarisessa selvitystyössä esitettiin, että julkisen henkilöliikenteen ELY-tehtäviä ja saariston yhteysalusliikenteen tehtäviä voidaan harkita siirrettäväksi hyvinvointialueille, kun niiden toiminta ml. vuoden 2026 alusta siirrettäväksi ehdotetut ympäristöterveydenhuollon tehtävät on vakiintunut eli noin 10 vuoden säteellä. Tehtävissä muodostuisi synergiaa, kun hyvinvointialueiden tehtävänä on järjestää sairaanhoidon kuljetukset. Kuljetusten järjestämiseen tulee vaikuttamaan tällä hallituskaudella annettava lainsäädäntöesitys ajoneuvo- ja liikennepalvelujen hankintojen ympäristövaatimuksista, jota sovelletaan myös hyvinvointialueilla. Liikenne- ja viestintäministeriössä ei ole noussut esiin uusia esityksiä hyvinvointialueille siirrettävistä tehtävistä.

Keskustelussa kiinnitettiin huomiota Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) asemaan julkisen henkilöliikenteen toimivaltaisena viranomaisena. Sen toimivaltaan ei ehdoteta muutoksia, mutta hyvinvointialueiden myötä yhteistyömahdollisuudet voivat tulla tarkasteltavaksi. Tärkeää on, ettei joukkoliikenteen palvelutaso lähde laskemaan. Liikenne- ja viestintäministeriöllä on valmius tuottaa tarkempaa analyysia joukkoliikenteen järjestämistehtävästä.

Todettiin, että seuraavissa ministeriökohtaisissa keskusteluissa voidaan ministeriöiden harkinnan mukaan nostaa vapaamuotoisesti esiin selkeimpiä näkemyksiä tehtäväsiirroista. Marraskuun alkuun mennessä tehtävässä kirjallisessa tehtäväkartoituksessa käydään tarkemmin läpi kaikki hallinnonalan tehtävät ja todetaan muistiomuodossa niiden tarkasteluun liittyvät rajaukset sekä muiden tehtävien osalta taulukkomuodossa ehdotukset siirtojen jatkotarkasteluun otettavista ja sen ulkopuolelle jätettävistä tehtävistä.

Päätös:

Käytiin keskustelu muutostarpeista ja muodostettiin kokonaiskuvaa siitä, missä mittakaavassa ja millä aikataululla tehtäväsiirtojen hyvinvointialueille nähdään TEM:n ja LVM:n hallinnonaloilla olevan perusteltuja ja mahdollisia.

3. Muut asiat

- Päivittyvä työsuunnitelma kokousaikoineen [Kampuksessa](#)

Poliittinen johto on linjannut, että projektien väliraportointi julkaistaan vasta 23.1.2022 pidettävien aluevaalien jälkeen. Väliraportin työstölle saatiin näin lisää aikaa verrattuna alkuperäiseen 31.12.2021 määräaikaan. Hankkeen tilannekatsaus pyritään ottamaan sote-ministerityöryhmän 14.10.2021 kokoukseen. Marraskuun lopulla ministerityöryhmässä pyritään keskustelemaan erityisesti maakuntaveroa selvittävän projekti C:n asioista.

- Seuraava kokous 14.10. (ministeriökohtainen keskustelu MMM ja YM)

4. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.10.

Miira Lehto

Liitteet

Liite 1 Pöytäkirja 2/2021 luonnos

Liite 2 Hyvinvointialueiden tehtävien muutostarpeet TEM:n näkökulmasta